

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 38 • Maribor, sobota, dne 7. maja 1938 • Leto XIII

Sinajska konferenca zaključena v soglasju

Sinajska konferenca zunanjih ministrov držav Male zveze je zasedala 4. in 5. maja ter je o poteku konference izšlo to-le poročilo:

Mala zveza bo sodelovala pri vseh poskusih in prizadevanjih za sporazum in pomirjenje v svetu.

Razgovori za ureditev razmerja z Madžarsko se bodo nadaljevali.

Mala zveza potrjuje čustva lojalnosti svojih članov do zveze narodov.

Vprašanju plovitve po Donavi bodo države male zveze posvečale vso pažnjo in skušale doseči rešitev, ki bo upoštevala vse obstoječe interese.

Države bodo skrbele za utrditev medsebojnih gospodarskih zvez.

Angleški parlament odobril sporazum z Italijo

Sporazum ne pomenja priznanja okupacije Abesinije.

Angleška vlada je predložila sklenjeni sporazum z Italijo parlamentu v odobritev. O sporazumu je poročal sam ministrski predsednik Chamberlain, ki je rekel:

»Korak, ki ga je storila angleška vlada, ne pomeni, da odobrava način, kakršnega se je Italija poslužila, da si je osvojila Abesinijo. Društvo narodov je izreklo o tem svojo sodbo, zato ni treba, da še enkrat o tem razpravljamo. Akcija, ki jo nameravamo in hočemo priporočiti društvu narodov, sama na sebi ne pomeni priznanja zasedbe. Čas in okoliščine, pod katerimi bomo mi mogoče to storili, zavisi od nas; moralno bi se dalo priznanje (zasedbe) opravičiti k večjemu s tem, ako bi to doprineslo k splošnemu pomirjenju.« — V ostalem pa je dejal Chamberlain, da ta sporazum odpravlja največjo nevarnost, ki je pretela evropskemu miru.

Stališče delavske stranke.

Zastopnika delavske stranke Morison in Attlee sta izjavila, da prihaja Anglija s to pogodbo v ugoden položaj, da se bo lahko koristno zanimala tudi za druge evropske probleme. Tudi sporazum z Nemčijo Morison načelno odobrava. Delavska stranka poudarja to, da si se s politiko vlade ne strinja v marsičem. Anglo-italijanski sporazum je bil nato odobren s 346 glasovi proti 108 glasovom.

Kako bogate z našimi zemeljskimi zakladi

Borski rudnik 79 milijonov frankov za dividende.

Borski bakreni rudnik bo izplačal letos 79 milijonov frankov dividend pri delniški glavnici 60 milijonov dinarjev. To se pravi, da dobe delničarji v enem letu več kot pa so vplačali delniškega kapitala, torej nad 100 odstotne obresti. Lansko leto je družba izplačala pri 15 milijonski delniški glavnici 46 milijonov dividend ali 275 odstotkov.

Čisti dobiček družbe znaša za l. 1937. 107.7 milijonov dinarjev (v l. 1936. 51 milijonov dinarjev).

Družba ima v bilanci 105.4 milijona frankov posebne rezerve. V ta fond je letos sklenila vplačati 28.7 milijonov frankov, odpisala pa je 18.8 milijonov frankov od nepremičnin. Tudi vse to je čisti dobiček pod drugo označbo.

Davkov pa je plačala ta družba lansko leto — 4 milijone frankov pri nas — v Franciji pa 100.000 frankov.

Zakaj se je podražil kruh?

Špekulanti se smejejo

Pri nas imamo prav čudno žitno gospodarsko politiko. V njej cvete špekulantstvo.

Kmet mora prodajati svoje pridelke pod ceno,

kljub temu pa je narasla cena našemu žitu v zadnjih štirinajstih dneh za Din 35.—, to je, od Din 185.— na Din 220.— meterskih cent.

Ta cena je še enkrat višja kakor cena pšenici na svetovnem trgu.

Posledica zvišanju žitnih cen je občutna podražitev kruha.

Špekulanti in tudi izvozna družba Prizad opravičujejo podražitev pšenice z jako puhlimi izgovori. Pravijo, da bomo imeli slabo letino zaradi vremenskih neprilik in pa, da se je preveč pšenice izvozilo v inozemstvo; zaradi premajhne zaloge pa morajo sedaj pšenico podražiti. Zanimivo je tudi, da so podražili pšenico šele sedaj. In zakaj? To so storili zaradi tega, ker so pri kmetih, ki pridelujejo več pšenice, že pokupili letošnjo žetev po prejšnjih nizkih cenah. Ogromna večina pšenice, ki jo bodo kmeti pridelali, je že danes last špekulantov, kar pomeni žitno monopolno

trgovino, ki izključuje vsakršno konkurenco.

Običaj je pri nas, da, vsako leto spomladi navijajo cene pšenici, ko so pokupili novo žetev. Krivično in oderuško pa je, da kmetom spomladi odkupijo žito po bagatelnih cenah, ker kmeti nujno rabijo denar za obdelovanje, potem pa navijajo cene, ki niso v nobenem razmerju več s svetovno tržno ceno. — Pridelovanje žita je pri nas res nekoliko dražje, ker se prideluje manj po industrijskem načinu, vendar je pa sto odstotna višja cena za konzumente grdo izrabljanje in povečevanje socialne bede.

Najbolj smešen je izgovor, da je bilo preveč pšenice izvožene v inozemstvo. Ta izgovor je naravnost absurden, ker so svetovne cene pšenice še enkrat nižje kakor naše. Ako je to res, potem so v inozemstvu jedli iz naše pšenice pečen kruh in to mnogo cenejši, kot pa ga jemo pri nas doma. Naš konzument je pa plačal izvoznikom razliko, v kolikor je bila izvozna cena pšenici nižja, kot pa so jo izvozniki plačali našemu kmetu.

Vsa manipulacija je torej umetno izkoriščanje kmetov in konzumentov.

Zdrava politika zahteva, da se da potrebno gospodarsko silo narodu, konzumentom pa potrebni kruh. Živeti mora primerno kmet, živeti primerno konzument. Kmetom je treba plačati delo pošteno, konzumentom pa dati poceni kruh. Nepravilno je, da špekulanti s tako veliko kvoto pri žitnih cenah verizijo.

Naloga gospodarskih politikov je, da take zlorabe preprečijo. Odpraviti je treba, če manjka doma pšenice, carino za uvoz, sicer pa ščititi kmeta tudi v sili, ko potrebuje denar. Nadalje je tu naloga ministra socialne politike, da se pobriha za konzumente, za socialni položaj delavstva, ker tako strašno izkoriščanje silno slabi življenjski standard naroda.

To so naloge pametnega narodnega gospodarstva, ki morajo preprečiti to vsesplošno eksploatacijo naroda.

Pšenica zopet poskočila

Pšenica se je na beograjski borzi podražila včeraj zopet za Din 5.

Kdo je dobitnik?

Delavci plačajo!

Nihče ne da niti pare podpore njihovim socialnim ustanovam.

Jugorasojska glasila (med njimi tudi »avtonomistični« »Slovenec«) pišejo zadnje čase tako, kot da so oni tisti, ki vzdržujejo delavsko bolezensko, invalidno in stanovsko zavarovanje ter plačujejo brezposelne podpore.

Resnica je seveda drugačna! Ugotavljamo, da

delavci vse svoje socialno zavarovanje plačujejo in vzdržujejo sami s svojimi prispevki.

Res je, da plačujejo delodajalci za bolezensko in starostno zavarovanje ter brezposelne podpore polovico prispevkov, za nezgodno zavarovanje pa celoten prispevek, toda samo na papirju. Kajti teh prispevkov ne plačujejo iz svojega, ampak jih vkalkulirajo v delavske mezde, ki so pač za toliko nižje, kolikor mora plačati delodajalec prispevka ali pa se blago za toliko podraži. Da je temu res tako, nam potrdi dejstvo, da za delavca, ki ne dela, tudi nihče ne plačuje kakšnih prispevkov.

Dejstvo je, da država ne daje iz državnega proračuna niti pare za delavsko za-

varovanje. Nasprotno, določbe zakona o zavarovanju delavcev, po katerih je bila država zavezana prispevati vsako leto eden do dva milijona dinarjev za upravne stroške zavarovanja, so s finančnimi zakoni že davno ukinjene.

Res pa je nasprotno, da delavsko socialno zavarovanje posoja državi, banovnam in občinam težke milijone delavskega denarja in da se pravkar govori o nakupu državnih papirjev 4 milijardnega državnega posojila s sredstvi delavskega zavarovanja.

To so dejstva. Po vsem tem lahko rečemo samo eno: Niste vi dobitniki delavstva, ki ničesar ne prispevate za delavsko zavarovanje, ampak delavstvo je samo sebi svoj dobitnik. Še več, delavstvo je velik dobitnik države, ker s svojimi sredstvi lajša socialno bedo, posoja državi denar in ji razen tega še plačuje davke, ki znašajo 300.000 milijonov dinarjev, torej več, kot znese zemljarina, dočim od države ne dobi ničesar.

Gospodje, kdo ima torej pravico, da poreče: jaz sem vaš dobitnik, ali jaz sem vam dal?

Dvalet let slabega gospodarstva in dve leti laži

Sadovi »ljudske fronte«.

Človek lahko laže hote ali nehote, v zmoti ali namenoma. Listi pa pišejo to, kar ljudje hočejo in kakršni so ljudje, ki pišejo vanje.

Zato razumemo »Slovenca«, ki podtika ljudski fronti slab gospodarski položaj v Franciji.

Sedanji predsednik vlade, Daladier, je rekel, da se v Franciji kažejo grehi dvajsetletne politike. Takrat ljudska fronta ni bila na krmilu.

Leon Blum je hotel ozdraviti te razmere, predložil načrte, apeliral na narodno slovo in skupno delo, kapitalisti in reakcija so pa načrt odklonili, ker

njim nič ne manjka, ampak samo narodu, delavcem in srednjim slojem, zlasti kmetom.

Tak je položaj. To je dejstvo. Sedaj pa sodite sami, kam spada tisti, ki je odgovoren za tako demagogijo.

Francoski frank

je zopet padel v vrednosti napram angleškemu funtu, tako, da je treba plačati za en funt 175 do 180 frankov.

Na tej bazi bo sedaj frank stabiliziran.

Kapitalisti so izvozili frankov za 136 milijard in jih naložili v tujih valutah, ko je bilo za tuje valute, recimo za do-

Za skrajšanje delovnika v premogovnikih

se posvetujejo v Ženevi.

V Ženevi se je te dni pričela konferenca strokovnjakov, da se posvetujejo o skrajšanju delovnika v premogovnikih. To vprašanje je na dnevnem redu že par let. Konferenca se je udeležilo devet držav (zastopniki vlad, delavcev in delojemalcev), in sicer: Zedinjene države ameriške, Anglija, Francija, Nizozemska, Jugoslavija, Belgija, Čehoslovaška, Poljska in Čile. Iz Grčije je prišel samo opazovalec. Iz Jugoslavije je odšel na konferenco tajnik Zveze rudarjev Jugoslavije s. Jurij Arh.

Predsednik švedske vlade na majskem slaviu

Zelo slovesno so praznovali delavci 1. maj na Švedskem.

V Stockholmu je govoril na zborovanju ministrski predsednik socialni demokrat s. Hanssen.

V Londonu 150.000 udeležencev.

Pri majski manifestaciji angleške delavske stranke v Hyde-Parku je bilo navzočih 150.000 ljudi. Govoril je prvak stranke major Attlee.

Poljsko nemški spor. Kljub sklenitvi »časopisnega miru« med Poljsko in Nemčijo, se je te dni razvila ostra polemika v listih, tu in onostran poljske meje, radi sporov v vprašanju narodnih manjšin. Poljski listi očitajo, da se poljsko manjšino preganja, poljske delavce odpušča, na Poljskem pa, da se nemška manjšina organizira v stranki, ki bo odvisna popolnoma od Berlina. Nemško časopisje zopet iznaša slične pritožbe glede preganjanja Nemcev na Poljskem in aretacije neklih nacističnih učiteljev. Na Poljskem pričinja pihati drug veter.

lar in funt šterling, treba plačati precej manj frankov, kakor jih bodo špekulanti dobili sedaj, ko bodo zopet zamenjali funt šterling za franke.

To je patriotizem in po »Slovenca« — izvorni greh ljudske fronte.

Zastoj na španskih bojiščih traja

Večjih bojov na španski fronti ni. — Vodijo se boji lokalnega značaja pri Alcala de Chisvert. Nadalje pri Teruelu in na nekaterih mestih katalonske fronte.

V univerzitetnem naselju pri Madridu so vladine čete pognale v zrak fakultetno poslopje za raziskovanje raka in osvojile teren.

Nova razdejanja

V torek, dne 3. maja so nacisti iz-

strelili na Madrid 1400 granat. Bilo je to najhujše bombardiranje v zadnjih 21. mesecih. 50 ljudi je izgubilo življenje.

Barcelono so bombardirali nacistični letalci v sredo, dne 4. t. m. Ubityh je bilo 25, ranjenih 30 oseb in 20 hiš porušeni.

Vatikan je priznal generala Franca

Vatikan je svojega zastopnika pri bur-

goški vladi povišal v nuncijs. To pomeni, da je priznal vlado generala Franca kot edino legalno predstavnico Španije. To priznanje se je izvršilo po razveljavitvi zaplemb jezuitskega premoženja v Španiji in prepovedi o naseljevanju jezuitov.

Izgleda, da je bilo to poslednje pogoj Vatikana za priznanje Franca. Sledi pa

Nov poraz Japoncev

800.000 Kitajcev v boju.

Pri cesarskem kanalu v Šantungu, ob lunghajski železniški progi, ki vodi od morja proti zapadu, so Kitajci potisnili Japonce pri Tajerčvangu na 70 km dolgi fronti za 25 km nazaj. Japonci so izgubili doslej na tej fronti 30.000 mož. Kitajci imajo zbranih na tem predelu fronte 800.000 mož. Trdi se, da je sedaj tu 100.000 Japoncev zopet obkoljenih.

Tudi proti Nankingu,

glavnemu mestu Kitajske, ki so ga osvojili Japonci, Kitajci zopet napredujejo in so se mu približali na 11 km.

Doma in po svetu

Posnemanja vredno tekmovanje se je razvilo med našimi zaupniki in poverjeniki v tem, kdo bo sedaj, ko »Delavska Politika« izhaja trikrat, nabral več novih naročnikov. Nekateri so nabrali že doslej lepo število.

153 milijonov za zadrugo. »Slovenec« (št. 100 z dne 3. maja) prinaša obširno poročilo o obnem zboru njemu blizu stoječe Zadrugne zveze. Ravnatelj Gabrovšek je na obnem zboru tako le govoril: »Ko je izšla uredba o likvidnosti kmečkih dolgov in ko so morale tudi posojilnice doprinesiti v ta namen težke žrtve, je bila izrečena na merodajnih mestih beseda, da bo treba storiti nekaj odločilnega tudi za likvidnost posojilnic. Beseda z merodajnih mest je bila uveljavljena in Poštna hranilnica je prevzela nase nalogo, da da posojilnicam posojila proti zastavi terjatev na tekočih računih pri PAB in proti zastavi drž. obveznic. Posojilo znaša polovico tega, kar morajo zadrugo zastaviti. S tem je bil napravljen odločilen korak, kajti zadrugo so dobile 74 milijonov 600.000 din. — Zadrugo, ki so imele večino denarja v kmečkih kreditih, so svobodno zadihale. Za one zadrugo pa, ki so imele močne naložbe pri Zadrugni zvezi, je bilo treba poiskati še druge virov, da more Zadrugna zveza iz teh naložb izplačevati. Ban dr. Marko Natlačen je v pravilnem spoznanju tega važnega vprašanja najel za obveznost banovine posojilo pri Poštni hranilnici za 63 milijonov din in je tako bilo na razpolago skupno za članice Zadrugne zveze 137.600.000 din za obnovo likvidnosti. Pričakujemo, da bomo od Poštne hranilnice prejeli še pod enakimi pogoji 16 milijonov din. Tako bodo imele naše zadrugo nad 150 milijonov din razpoložljivega denarja, kar je za redne razmere popolnoma dovolj.«

Počasnost »Službenega lista«. Šele sedaj, dne 4. maja je izšel v »Službenem listu« Dravske banovine novi finančni zakon za leto 1938-39, ki velja že od 1. aprila t. l. naprej. Ta finančni zakon vsebuje za državljane vse polno važnih določb, ki segajo globoko v žep vsakega davkoplačevalca, tudi delavca, in bi jih torej moral vsak državljan poznati že od 1. aprila naprej, ker nepoznanje že veljavnega zakona nikogar ne opravičuje. »Službeni list« vendar izhaja zato, da nadomešča za nas Slovence »Službene novine«. Moramo torej vztrajati pri

tem, da objavlja »Službeni list«, ki je dovolj drag, vse zakone in navedbe sproti, ne pa, da bi morali čakati na najvažnejši zakon, torej na finančni zakon, več kot mesec dni. S tako počasnostjo lahko nastanejo državljanom ogromne, nepopravljive škode. Tisti, ki prevajajo zakone iz srbohrvaščine v slovenščino, so gotovo primerno hohorirani in je torej njihova dolžnost, da se potrudijo s takojšnjo prevedbo, urava pa za takojšen tisk in ekspedicijo. — Drugače izdajanje »Službenega lista« sploh nima pomena, vsaj ne za objavljanje prevedenih zakonov. Ta zakasnost je tem usodnejša, ker »Službene Novine« sploh ne prodajajo posameznih izvodov in torej finančnega zakona od »Službenih Novin« ni mogoče dobiti onemu, ki ni stalen naročnik »Službenih Novin«. Ob vsem tem je torej naravnost nerazumljivo, kako je mogoče, da uredništvo »Službenega lista« izdaja z več kot enomesečno zakasnostjo sam finančni zakon?

Drugo torpedovko dobimo. V Splitu spuste v morje drugo veliko jugoslovansko torpedovko z imenom »Ljubljana«.

Prodaja s popustom ni več dovoljena. Trgovinsko ministrstvo je odločilo, da prodaja s popustom, n. pr. ob koncu sezone, ko trgovci večkrat razglase, da dajejo kupovalcem 10, 15, 20 in več odstotni popust, ni več dovoljena, ker diši po umazani konkurenci, pa tudi kupca se rado vara na ta način.

Praški župan dr. Zenkl predava v Zagrebu. V nedeljo pride v Zagreb župan Velike Prahe dr. Zenkl, kjer bo imel več predavanj o socialnopolitičnih ustanovah in socialnem skrbstvu v Pragi.

Zakaj se Rumunija približuje Angliji in Franciji? S padcem Gogove vlade, ki je bila za nemški pravec v zunanji politiki, je Rumunija pričela preusmerjati svojo politiko in se približevati Angliji. K temu jo sili njen pomorski položaj. — Profesor za mednarodno pravo N. Laskovic je predaval o tem predmetu v Galacu, rekel je: »Rumunska pomorska trgovska pot vodi skozi Bospor in Dardanele v države ob bregovih Sredozemskega morja in skozi Sueški prekop, na zapad pa skozi Gibraltar. Morske ožine in plovba morajo ostati svobodni. Ako bi Rusija dobila premoč v Črnem morju in Italija v Sredozemskem, bi to pomenilo konec

svobodne rumunske plovbe. Zato je Rumunija v vprašanih Sredozemskem morja z Anglijo in Francijo.

Velike priprave za sprejem angleškega kralja Jurija. V Franciji so v teku velike priprave za sprejem angleškega kralja, ki bo predvidoma meseca junija posetil Pariz.

Francoska vlada pripravlja stroge ukrepe proti špijonazi. Izdan bo nov zakon, ki bo predvideval za taka kaznjiva dejanja tudi smrtno kazen.

V Barceloni so letos praznovali 1. maj v znamenju trdne volje za obrambo republikanske države in demokracije. Proslavi so prisostvovali tudi delegati s fronte.

Novi zakon o gradnji vojnega brodograja v Zedinjenih državah je bil sprejet z veliko večino glasov.

Vodja Bürekel je izdal ukaz, da si pridržuje reševanje vprašanja razlastitve židov, ker je to povsem njegova zadeva, v katero se nima pravice nihče vmešavati.

Brat bivšega kanclerja Schuschnigg, ki je bil ravnatelj »Ravaga«, je bil te dni aretiran.

Nemški pisatelj Karl Ossietzky je umrl. Iz Berlina poročajo, da je dne 4. t. m. umrl nemški pisatelj Ossietzky. Pokojnik je prejel 1935 Noblovo mirovno nagrado. Nemške oblasti so Ossietzkega zaprle po fašistični revoluciji ter ga šele lani izpustile iz zapora ter oddale v koncentracijsko taborišče, kje je končno v sanatoriju umrl za vnetjem možganske mreže.

Za Noblovo nagrado ga je potem neki advokat iz Nemčije osleparil. Dotični je bil od nemških sodišč tudi obsojen.

Tajna ruska radio postaja — v Prusiji. Angleški strokovnjaki so ugotovili, da je »ruska« oddajna postaja, ki vsak dan grozi Stalinu, nameščena v Prusiji.

Masarykov spomenik so porušili nemški nacisti nekeje v severni ČSR. Masarykovo glavo so razbili in na spomenik naslikali kljukasti križ.

Toscanini zopet pretepen. Veliki italijanski komponist Toscanini, ki uživa svetovni sloves, je že enkrat zapustil Italijo, ker je prišel v konflikt s fašističnimi krogi, ker ni hotel nikdar igrati fašistične himne. Sedaj je prišel Toscanini zopet v Bologno, da bi dirigiral koncert v spomin komponista Martuccija. Zopet so zahtevali fašisti, da bi dirigiral na začetku koncerta fašistično himno, toda zopet je Toscanini odklonil. Radi tega so ga napadli pred gledališčem. Iz pesti junakov ga je rešil šofer, ki ga je odpeljal v hotel, nakar je Toscanini zapustil Bologno.

Zakaj je bil 1. majnik na Poljskem nemiren?

Nacisti z bombami nad delavce.

O nemirnem prvem majniku na Poljskem na dolgo in široko ropotajo razni delavstvu nasprotni listi. Vzrok temu pojavu, kolikor je resničen, je poljska reakcija, poljski šovinistični nacionalizem, ki dela na Poljskem v — nemškem duhu.

Delavsko socialistično gibanje na Poljskem je močno, politično in strokovno. Fašisti po mestih v Poznu, Lwovu in Vilni so pa zahtevali od oblasti, da prenoje delavcem vsakršne manifestacije. Ker oblasti iz oportunitete, ker poznajo politično moč delavstva, manifestacij niso prepovedale, so fašisti po mestih, kjer imajo kaj organizacije, izzvali nemire. V Poznanju so metali bombe na socialiste v izprevodu, kjer je bilo več udeležencev nevarno ranjenih. V Kielcach so streljali na delavce, kjer je bil eden mrtev, štirje ranjeni. V Lwovu so pa nacistični študentje napadli delavce in njih 30 težko ranili.

Do godki na Poljskem nudijo žalostno sliko današnje kulture, v kateri se vzgaja mladina. Nezaslišano je, kako je mogoče mladino tako zastrupiti, da strelja in meče bombe na delavce, ki manifestirajo za svoje pravice in kruh.

„Liberum veto“ — svarilo

Pravica ugovora plemičev.

Poljski plemiči kakor tudi drugod, so imeli nekdanj veliko pravico, da je lahko vsak ugovarjal sklepom državnega zbora. »Liberum veto« (svoboda ugovora) se je imenovala ta pravica plemičev, ki je bila odpravljena 3. V. 1791. Poljaki so letos na ta dan proslavljali ta zgodovinski dogodek. Take pravice so imeli tudi nekateri vladarji, danes jih pa imajo diktatorski in absolutistični režimi. — Privilegij poljskega plemstva pa je neprestano razjedal slogo naroda in prav zgodovina Poljske je lahko njej in drugim nesvobodnim državam v svarilo.

Poletje

MAKSIM GORKI

(Prevel Tone Maček.)

Hitro smo se drug drugega navadili in se sprijateljili, samo Avdjej me je spravljal v zadrego: njegove neučakane želje, da bi čimprej povezal v svoji duši konce s konci, se niso strinjale z njegovim umerjenim temperamentom in nezaupnim bleskom njegovih sinjih oči.

Kmalu po mojem prihodu v vas, se je z Nikinim odigral pravcati roman: izkazalo se je, da se je bil med božičnimi prazniki seznanil z mlajšo hčerjo bogataša Astahova, Nastjo, od česar so ostale pri nji vidne posledice in oče jo je zdaj natezal in izpraševal, kdo je zapeljivec. Takrat Avdjeja ni bilo v vasi, a ko je zvedel, da je njuno razmerje odkrito, je pustil delo, se vrnil in se je javil staremu Astahovu.

— To sem jaz, Nastin mož.

Bogataš je kakor ponorel kričal:

— Berač! Krivoverec!

Napadel ga je s sekiro, a Avdjej je še pravočasno zgrabil tasta in prosil:

— Izroči mi Nastjo. Kaj pa ti še po vsem tem preostaja?

Tedaj je Astahov navidezno pristal, ker je vedel, če bi fanta ne zadovoljil, bi mu ta na mestu polomil preperle starčevske kosti, sam pa je še tisto noč skrivaj odpravil Nastasio v nek samostan. Nikina pa je od tega dne začel preganjati: neprenehoma so ga vlačili, enkrat v gubernijsko upravo, pa zopet k okrajnemu načelstvu, pa k policijskemu povelj-

stvu in nihče v vsem kraju ga ni več sprejel v delo. Tedaj je Avdjej, čeprav ni izgubil svoje običajne mirnosti, ves porumenel, priprl oči in je skozi zobeh zarenčal:

— Zažgem mu! Ubijem ga!

Mirili so ga:

— Kaj govoriš! Bi rad v katorgo?*

— Ne smemo jim popuščati, v ničemer jim ne smemo popuščati! — je kričal in skakal semtertja, kakor volk v pasti. — Za gumb bi se stebel do smrti. Ne bom trpel, da bi on razpolagal z Nastjo, — ona je moja žena po zakonu poštenja in našel jo bom, ukradem mu jo in skrijem pred njim...

Stvar je bila čisto neizvedljiva. Dekleta najti in ga ukrasti ne bi bilo težavno, da! — A kam naj jo skrije v teh krajih, kjer je celo število loncev v vsaki hiši znano petdeset vrst daleč v okrožju? Življenje je tukaj vidno, kakor pod steklom, — razen ščurkov je vse preštet.

Dosjekina tiste dni ni bilo z nami, okrožni načelnik ga je za teden dni vtaknil v zapor. Aleksej in Vanja sta se odločila pomagati Nikinu in tedaj sem se moral tudi jaz zavzeti za stvar; preskrbel sem dekletu potni list in jo priporočil v gubernijskem mestu ljudem, ki ji ne bi odklonili pribežališča do poroda. Nikin jo je ukradel. Aljoša jo je pa odpeljal v mesto; tam so ji po porodu našli službo dojilje pri dobrih ljudeh.

Avdjej je povešal glavo in tožil:

— Ne morem zapustiti svoje nesrečne matere.

— Šlo mu je skoro na jok, — sicer bi tudi sam takoj odšel v mesto.

— Ali vam je težko z materjo? — sem ga iz-

*) katorga je prisilno delo v Sibiriji.

praševal. Sedel je ravno pri meni, ker se mi je prišel zahvaliti za pomoč, čudak.

Obryi so mu začele begati, ustni trepetati.

— Če je težko?! — je začel govoriti, kakor da lovi sapo. — Bridko je in sram me je... a kaj naj storim? Bolan človek, ki ga je pamet zapustila. Presodite sami, kako to izgleda, če tvoja mati pod okni berači miloščino, ali pa leži sredi ulice v blatu, pijana ko svinja. Včasih si misliš, — da bi le hotela skoro umreti, da bi kje zmrznila, ali da bi se do smrti pobila, bolje bi bilo, kakor pa, da je v sramoto ljudem! Zgodi se včasih, da me zapusti potrpljenje, tedaj bežim od nje — v strahu, da je ne bi udaril, ali zadavil.

Sedel je, globoko sklonjen, glavo naslonjeno v dlani in zdelo se je, kakor da so se mu kodrasti lasje naježili. Ko je tako molčal minuto ali dve, me je nenadoma pogledal izpod čela in se laskavo nasmehnil.

— Ko pa se spomnim — je z novim glasom, tiho in hvaležno spet začel, — kakšno življenje je imela z menoj... tedaj pa ne vem več, kaj vse bi ji še mogel napraviti in ji ustreči, sam stečem po žganje... na pij, počivaj! Moj oče je bil zverina, mojega starejšega brata je s pretepanjem spravil v grob, sestra je zbežala v mesto in je tam izginila, ne da bi dobili od nje kako obvestilo, mogoče se je izgubila med pocesnice... A ona, moja mati, se je vedno zavzemala zame in me branila in radi tega sem najbrž ostal živ... zato pa jo je oče tudi pretepal tako, da me je še sedaj groza, ko se spomnim na to! Včasih se je revica, vsa preplačena in krvava, priplazila k meni in komaj, da je še mogla gibati z jezikom, me je izpraševala: »Kako je, Avdjejuška, ali te je močnò?« Mar je mogoče to pozabiti!

(Dalje prihodnjič.)

Iz naših krajev

ZAGORJE OB SAVI

Važno predavanje. Prihodno nedeljo, dne 15. maja bodo imeli rudarji v Zagorju zopet večjo prireditev, s katero bodo na svoj poseben način proslavili delavski praznik in sicer z dvema predavanjima. S. dr. Avg. Reisman bo predaval o zakonu v obrambo češkoslovaške demokracije in svobode, s. Viktor Eržen pa o socialni zaščiti rudarjev, zlasti o prečitih skrbih rudarjev, posebno o rubežu rudarske meze itd. Po predavanjih bosta dajala govornika tudi pojasnila, kdor bo hotel poduka iz socialne zaščite. Upamo, da bodo nastopili tudi pevci iz Zagorja in tako dali potreben okvir in silo tej izraziti kulturni prireditvi, ki naj zopet enkrat združi na Lokah v dvorani Delavskega doma vso delovno ljudstvo iz naše doline, vstevši žene in mladino. Na svidenje!

HRASTNIK

Krajevni odbor Protituberkulozne lige priredi v četrtek, dne 12. t. m. v dvorani Konzuma društva ob 4. uri pop. predavanje o pomenu protituberkulozne tedna. Predava obč. zdravnik g. dr. J. Dolanc. Ker bo predavanje jako poučno, vsi vljudno vabljeni!

JESENICE

Praznovanje prvega maja. Prvi maj so proslavili delavci s popolnim počitkom dela. Tudi eni obratniki, ki sicer ob nedeljah delajo, so na ta dan počivali. Ker ni bila mogoča nobena druga proslava, je delavstvo napravilo izlete k Sv. Križu, na Poljane, Dobravo in drugam. Vse je poteklo v najlepšem redu in miru in je bil tako dostojanstveno proslavljen Prvi maj, čeprav niso bile mogoče običajne prireditve. Nogometna tekma med »Kovinarjem« in »Savico« je bila dovoljena na intervencijo ljubljanskega nogometnega podsveža.

MUTA

Ne plačujejo niti minimalne mezde. Poročali smo nedavno o razmerah v železarni »Greinitz« na Muti, kjer je v upravnem svetu kot direktor nemški inženec g. Mach, mariborski nemški inženir Elyert, ki ima tudi na Muti železarno v najemu delovne in pa narodnjak g. Bremec. Sedaj se oglašajo eden za drugim odpušteni delavci, da niso dobili v tej tovarni niti toliko, kot predpisuje uredba o minimalnih mezdah, temveč za dela pri pomnilnih komaj 2 din na uro. Delati so morali nadalje po 11 ur in še k tej beraški mezdi niso dobili za nadure 50 odst. povisa. Ko pa podletje odpušča delavce, jim potisne v podpis še izjavo, da zapuščajo tovarno popolnoma izplačani in da nimajo ničesar več zahtevati. Delavci sicer vedo, kaj pomeni ta past, a kljub temu podpisujejo v svoji stiski, ker zlasti domačinu upajo, da bodo v jeseni le še dobili zopet delo v tovarni, ko drugod ni zaslužka. To stisko pa ravno izrablja tovarnar, da s takimi podpismi spravi reveže še ob tisto razliko do minimalne mezde in 50 odst. povisa za nadurno delo. Za kakšne visoke zneske se na ta način okorišča ti gospodje delničarji, v lepi slovensko-nemški slogi, je videti iz posameznih slučajev. En sam delavec, ki ni podpisal izjave, dobi nazadnje samo za odtrgano mezdo v enem letu po 600 do 1000 din. Opozorjamo delavce vnovič, da podpisujejo med službovanjem niso veljavni, če se podpisujete proti temu, kar določa zakon. Takrat je tak podpis izsiljen, ker ste v odvisnosti od delodajalca. Ko pa delavec podpisuje po odpustu ali odpovedi, ga tak podpis veže, ker tedaj ni več v odvisnosti delodajalca in lahko svobodno razpolaga s svojo zaostalo mezdo. Torej: Ne podpisujete nikdar ničesar podjetniku, ker vam mora itak izplačati vse po zakonu, brez podpisa!

RUŠE

Pritožba proti obsodbi. Člani bivše »Vzajemnosti«, ki so bili nedavno obsojeni od sreskega načelnika vsled petja na cesti radi kaljenja nočnega mira, so med tem dobili vpogled v kazenski upravni akt in so vložili proti obsodbi pritožbo na banksko upravo. V svoji tožbi so delavci podrobno opisali dogodek in ponudili priče v dokaz, da niso ničesar kaznivega zagrešili in posebno ne klicali »Živijo Magdič, dol Šebenik«. Zahtevali so zaslivanje svojih prič.

STUDENCI PRI MARIBORU

Anglija pritiska na češkoslovaško? Vsi evropski časopisi so dan na dan polni razmišljanj, kaj bo z usodo češkoslovaške, ki pa je odvisna predvsem od zadržanja Anglije in Francije ter Rusije, zlasti pa od svoje notranje moči. Češkoslovaška republika sama se tega najbolje zaveda in se pripravlja. Kako? O tem bomo slišali v nedeljo, jutri, dne 8. maja t. l. na predavanju s. dr. Avg. Reismana: O obrambnem zakonu ČSR. Nato bo predaval s. Viktor Eržen o socialni zaščiti v Jugoslaviji. Pevski zbor »Enakosti« pa bo zapel svoje znane lepe pesmi.

Začetek ob 9. uri dopoldne pri špursu. Ne dvomimo, da bodo Studenčani pokazali svojo zavednost in simpatije za demokracijo češkoslovaške republike. Pridite vsi, nobenega izgovora!

MEŽICA

Pridite k dramski predstavi naših diletantov. »Vzajemnost« priredi v soboto, dne 7. maja t. l. na svojem novem odru v dvorani g. Toffa v Mežici dramo v 4 dejanjih »Črna žena«, s pričetkom ob 8. uri zvečer. Ponovitev drame pa bo v nedeljo, dne 8. maja t. l. tudi ob 8. uri zvečer istotam. Vsi prav vljudno vabljeni. — Družnost!

MARIBOR

Delavke!

Nameščenci!

Delavci!

V soboto, dne 7. maja t. l. se bo vršila v veliki dvorani pivovarne »Union«

MAJSKA AKADEMIJA

na kateri bodo sodelovala vsa delavska kulturna društva v Mariboru.

Opozorite na to važno prireditev vse sodelavce!

Henleinovi agitatorji tudi pri nas na delu. Te dni so se mudili v Mariboru trije elegantno oblečeni sudetski Nemci iz ČSR, vsi bivši oficirji avstrijske armade. Dopotovali so z avtomobilom na obisk k nekemu tukajšnjemu Nemcu. Obiskali so tudi mnogo gostiln, kjer so neverjetno radi kramljali z domačini. Pogovor pa so hitro napeljali na razmere v Nemčiji in hvalili, kako je v tretjem rajhu preskrbljeno za revne ljudi, medtem, ko Čehi na grozen način zatirajo uboge sudetske Nemce. Prepovedano je baje celo revnim ženam, nabirati v gozdu suhljad itd. Pozabili so seveda povedati, da v nemškem delu češkoslovaške najbrže niso lastniki gozdov Čehi.

Namen te agitacije je prozoren, čeprav so se ti gospodje skrbno izogibali govoriti o naših razmerah. Čehi je treba tudi pri nas prikazati kot barbare in manjvredno raso.

Ne žalite sprevednikov! Meseca januarja je vršil pri jutranjem koroškem vlaku službo sprevednik I. O. Ko je prišel sprevednik v Limbuš v neki vožnji, je našel tam zbrano mešano mladino. Ker pa je direktor državnih železnic in s posebno okrožnico tudi banska uprava odredila, da se mladina ne sme voziti skupaj po kupejih, in zlasti ne zastirati na vratih oken, kar je našel sprevednik pri tem kupeju, je sprevednik to grajal. Toda slabo je naletel. Med potniki je bil tudi trgovski nameščeneec Angel Turk, ki je začel sprevednika zmerjati, da je pijan in se mu je predstavil kot potnik za Berlin, ko ga je sprevednik vprašal, kam se pelje. Padle so še tudi druge žalitve, dokler ni g. Turk na koroškem kolodvoru izstopil. — Toda s tem se g. Turk še ni zadovoljil, ampak je šel popoldne še na glavni kolodvor in vložil tam v pritožno knjigo pritožbo proti sprevedniku, kjer je sprevednika ponovno obdolžil pijačnosti v službi in da je baje bilo sprevednikovo kričanje na njega »lajanje«. Pa še se g. Turk s tem ni zadovoljil, ampak je poslal naslednji dan še pismo pritožbo z novimi žalitvami proti sprevedniku, a povrh tega je sprevednika po odvetniku tudi tožil radi žaljenja časti. Vršili sta se dve razpravi, pri kateri pa se je ost na podlagi poizvedbe prič tako obrnila, da je bil sprevednik oproščen vsake krivde in kazni, ker se je sodišče prepričalo, da je postopal popolnoma pravilno in da je bil seveda popolnoma trezen. Pač pa je bil g. Angel Turk obsojen radi žaljenja uradne osebe na 300 din kazni nepogojno in v plačilo vseh stroškov.

Obračunanje predprodajnih vstopnic za akademijo se mora izvršiti najkasneje do petka, dne 6. maja v tajništvo Strokovne komisije; kdor bi vstopnic ne vrnil pravočasno, jih bo plačal.

K. M. O.

Plenarna seja Krajevnega medstrokovnega odbora se bo vršila v nedeljo, dne 8. t. m. ob 9. uri v pisarni KMO. Ker je dnevni red zelo važen, vabimo vse odbornike, da se seje sigurno in točno udeležijo. Posebna vabila tokrat izostanejo.

Strojniki in kurjači, pozor! Udeležite se 8. maja članskega sestanka, ki se bo vršil ob 9. uri dop. v Delavski zbornici. Poročilo delegata iz Ljubljane. Za vse člane udeležba obvezna. Obravnavale se bodo zelo važne zadeve. Odbor.

Člene-vpokojece Podpornega društva žel. del. in usl. v Mariboru obveščamo, da se bo vršil članski sestanek vpokojencev v soboto, dne 7. maja t. l. ob 16. uri v dvorani »Ljudske univerze«, Slomškov trg.

Veliko spomladansko veselico priredi DPI »Frohinn« dne 15. maja t. l. na vrtu gostilne g. Midlila (Weber) na Pobrežju z raznoternimi zabavami. Koncert godbe žel. del. in usl. pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Izlet delavskih kolezarjev. I. Delavsko kolezarsko osrednje društvo za dravsko banovino, centrala v Mariboru priredi v nedeljo, dne 8. maja izlet na Poljskavo, kjer se želimo srečati s člani podružnice iz Slov. Bistrice. Odvoz iz Maribora ob pol 14. uri. Vodstvo.

Številno spremstvo S. Dvoršaka na zadnji poti. V četrtek, dne 5. maja pop. se je vršil pogreb pok. s. Ivana Dvoršaka na mestnem pokopališču.

pokopališču, ob veliki udeležbi. Godba Glasbenega društva železniških delavcev je igrala žalostinke pred mrtvašnico in vso pot do groba. Na grobu, ki je bil dobesedno zasut z vencii svojcev pokojnika in organizacij, se je poslovil od umrlega sodruha s. Eržen, ki je v svojem govoru povdaril lep značaj pokojnika, delavnost za skupnost in požrtvovalnost. Zastopana je bila tudi Delavska zbornica po predsedniku s. Jakominu, ki je tudi tajnik Splošne delavske strok. zveze. Strokovno komisijo iz Ljubljane pa je zastopal tajnik s. Bricelj. S težkim srcem so se razhajali pogrebci s pokopališča.

Poravnana pekova pravda. V četrtek se je vršila že tretjič razprava v tožbah 14. mariborskih pekovskih mojstrov proti pomočnikom Josipu Jazbinšku in Avgustu Schundnerju radi žaljenja časti, ker sta slednja podpisala v času borbe proti nočnemu delu oster dopis na udruženje mojstrov radi preganjanja pomočnikov.

Na prigovarjanje sodnika je končno prišlo včeraj do poravnave. — Obtožena Jazbinšek in Schundner sta podala sporazumno dogovorjeno poravnavo, na kar so pekovski mojstri vsi umaknili svoje tožbe in pripisali stroške svojega advokata, pomočnika pa svoje stroške. — Borba pomočnikov proti prekoračenju navedbe o nočnem delu seve s tem nikakor ne bo niti za las prenehala ali popustila, ampak jo bodo mariborski pomočniki nadaljevali z isto in znano mariborsko doslednostjo do končne zmage pomočnikov za uveljavljanje popolnega nočnega počitka, do katerega imajo isto pravico, kakor vsak drug človek. Pomočniki trdno upajo, da bodo dolgoletnih borec za odpravo nočnega dela, razumevanje za to temeljno kulturno potrebo in da se bodo skupno borili proti zlorabi delovne sile pekovskih pomočnikov.

Prepovedana prodaja hiše. Gostilničarka Paulitsch Terezija je prodala svojo gostilniško hišo v Cvetlični ulici, poprej last g. Misleta, trgovcu z usnjem g. Josipu Pirichu. Zemljiškoprometna komisija okrajnega sodišča pa g. Pirichu nakupa te hiše ni dovolila in je vsled tega kupčija neveljavna. Zemljiškoprometna komisija je v zadnjem času razveljavila več podobnih kupčij, ko so hoteli kupiti nepremičnine kupci nemške narodnosti ali inozemci. — Kijub temu je seve še ogromno nepremičnin v mestu in okolici v tujih rokah. Včasih se vodijo hude borbe za odobritev takih kupčij, ker si kupci najemajo za intervencije odličnejše slovenske odvetnike in druge javne delavce, ki za denar tudi v takih zadevah radi posredujejo in vlagajo pritožbe na višje instance.

Kupčija s Pokojninskim zavodom ni uspeła. Casopisi so poročali, da je Pokojninski zavod v zadnjem času kupil v Mariboru na dveh straneh stavbene parcele za zidanje hiš. V resnici je kupil Pokojninski zavod doslej samo parcelo poleg hiše OUZD nasproti sodišča, kjer je del parcele prodala tudi mestna občina. Nadalje se je pogajal Pokojninski zavod z vrtnarjem g. Jemcem za nakup parcel v Askerčevi ulici, kjer ima sedaj g. Jemec vrtnarstvo. Prvotno je komisija Pokojninskega zavoda že odobrila kupčijo, o kateri bi moral razpravljati še širši odbor. Predno pa je ta širši odbor o tem sklepal, je poteklo nekaj tednov, a medtem je g. Jemec svojo ceno/povišal za 60 din pri kv. metru in se je ta kupčija s tem izjalovila. Sicer pa ima Pokojninski zavod v Mariboru še dovolj lepih stavbenih parcel na razpolago v sredini mesta, kjer bi lahko postavil kako večjo reprezentacijsko zgradbo.

Izplačilo posmrtnin ni bilo kar tako. V zvezi s afero Rožetove posmrtnine zadruge nam je znana zadeva radi izplačila neke posmrtnine. Rože je dokazoval, da lastnica zav. police nima pravice do izplačila posmrtnine. Po pravilih je o tem odločilo posebno zadržno razsodišče, za katerega je bilo treba plačati posebno pristojbino, ker se je sicer smatralo, da pritožba sploh ni bila vložena. Lahko si mislimo, kako je »sodilo« to razsodišče.

Porod na državnem mostu. Danes, dne 6. t. ob 6. uri zjutraj je neka delavka porodila med potjo čez državni most. Resilni oddelek jo je prepeljal v splošno bolnico.

Gospodarske posledice priključitve Avstrije za Jugoslavijo

V Avstrijo smo lahko več izvažali, kakor bomo poslej.

S priključitvijo Avstrije je postala Nemčija v Jugoslaviji mnogo močnejši gospodarski faktor kakor je bila prej. — Nemška gospodarska moč znaša sedaj pri nas okoli 420 milijonov dinarjev. — Nemčija je odslej s svojim pri nas v naše gospodarstvo naloženim kapitalom na sedmem mestu. Pripomniti pa je treba, da je Nemčija jako avtarkična dežela in da je Dunaj z Avstrijo postal slabšeji kupec za naše blago, kakor je bil prej.

Nemčija je s tem pridobila v naši dr-

žavi prvič močan gospodarski oslonček s svojim kapitalom, na drugi strani pa je postala naša država bolj odvisna od nemškega trga. Ta proces in razvoj označuje tudi napovedana štiriletk, ki bo vplivala na razvoj v tem pravcu.

Izredne podpore za jetične

OUZD ima na razpolago znesek Din 300.000.

OUZD v Ljubljani je ustanovil sklad

KRANJ

»Vzajemnost« sklicuje za v nedeljo, dne 8. t. m. ob 9. uri v društvenem lokalu članski sestanek. Udeležba je za vse člane obvezna. — Predvsem pa naj se upošteva točnost, ker se bo sestanek pričel točno ob določeni uri vsled občnega zbora »Sloge«, ki se bo vršil istotam ob pol 11. uri.

»Sloga«, primorsko prosvetno in podporno društvo, bo imelo v nedeljo, dne 8. t. m. ob pol 11. uri v dvorani restavracije Semen redni občni zbor, na katerega vabi vse emigrante, da se ga udeležijo.

Naročniki pozor! Sedaj, ko naš list izhaja trikrat na teden, je tem večja dolžnost naročnikov, da so v plačevanju naročnine točni. — Kdor od zaostankarjev bi eventuelno do 15. maja naročnine za prvo četrtletje ne imel poravnane in bi vzroka zadostno ne opravičil, temu se bo nadaljnje pošiljanje lista ustavilo. Obenem opozarjamo vse one nekdane naročnike, ki bi se hoteli na list ponovno naročiti, pa imajo še stari dolg na naročnini, da se morejo na list ponovno naročiti le tedaj, ako prej poravnajo dolžni znesek. Izjeme se upoštevajo samo, če so vzroki upravičeni. Naročnino lahko poravnate ob nedeljah od 9. do 11. ure, v dvorani rest. Semen. Ako ni poverjenika, je navzoč njegov namestnik, ki proti potrdilu pobira naročnino. — Poverjeniški odbor.

»Delavsko Politiko« lahko kupite tudi v trafiki Krč in v trafiki pri Sav. mostu, ki jih imata obe večje število na razpolago. — Delavci, kupujte in čitajte svoj list!

Z novo tekstilno zadrugo ne bo nič. V »Gorenju« beremo, da se tekstilna zadruga (Teza), katero je snoval dekan g. Škrbec, ne bo ustanovila. Gospodje so se odločili ustanoviti čisto tekstilno družbo z imenom »Tebea« (tekstilni bazar), kar je bilo prej mišljeno, poleg tekstilne zadruge, kot nekako bančno podjetje za financiranje zadruge. Kdor je bil član »Tebea« (delež 10.000 din), bi moral biti tudi član »Teze« (delež 1000 din). Sedaj gospodje v »Gorenju« priznavajo, da jim je te »socialne namene« zmedel novi zadržinski zakon. Menda jim poleg čistega dobička, ki se ne sme deliti med zadržnike, najbolj preseda še § 33 odst. 2, ki pravi: Vsak zadržnik ima pravico samo do enega glasu; pač pa se sme v pravih zadrugah za proizvajanje, predelovanje in prodajo določiti, da smejo imeti zadržniki sorazmerno iamstvo, tudi več glasov, vendar največ pet. Brez dvoma se je pri tej spremembi šlo kakšnim gospodom (tudi v zadrugi. Vsled tega pa bo po številu članstva trpela tudi ZZZ, katere član je moral biti vsak, ki je hotel pristopiti k zadrugi. Kranjsko delavstvo pa bo še nadalje izpostavljeno »rdečim agitatorjem« v inozemskih podjetjih, ki jih namesto sožitja s kapitalizmom zavajajo na pot razredne borbe, ki tirja od inozemskih delničarjev majhen delež njihovega dobička. O kako »krivično« in »pregrešno« je to delo. Ni izključeno, da bi se tudi v novem tekstilnem podjetju »Tebea« delavstva ne prišlo to »satansko delo«, kajti upi, da se v novem zadržnem podjetju prične ustvarjati »sožitje« med delavstvom in kapitalizmom, so šli po vodi! In vi, zaročarani katoliški delavci! ki ste vplačali že delež za tekstilno zadrugo. Sedaj boste z vrnjenim denarjem lahko poravnali članarino za ZZZ in morda tudi še kaj prispevali za tiskovni sklad zelenega glasilca!

CELJE

Stavbinci, vsi na zborovanje, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 8. t. m. ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice. Na dnevnem redu je tudi poročilo o pogajanjih za novo kolektivno pogodbo za l. 1938., kar je za vse stavbince življenjskega pomena.

Kino Dom - Celje

7., 8., 9. in 10. maja »FINALE«. Dunajski vefilm. 11., 12. in 13. maja »PIKOVA DAMA«. Vefilm ruskega pesnika Aleksandra Puškina.

SLIVNICA

Dramska predstava slivniške »Vzajemnosti«. V nedeljo, dne 8. maja t. l., prvič ob 15. uri, drugič ob 19. uri bo priredila »Vzajemnost« iz Slivnice gledališko predstavo »Trie vaški svetniki« v gostilni g. Kosčiča Vinka. Diletantje slivniške »Vzajemnosti« so se že večkrat izkazali kot prav dobri igralci, kakor je to bil slučaj na pr. v Dobrovcah. Prepričani smo, da bodo tudi tokrat dokazali, da so tudi preprosti delavci zmogni igrati in da se jim ni treba sramovati javnosti. Sodrugi in sodružice pa pozivamo, da se te predstave v Hotinji vasi udeležijo in tako moralno podpro požrtvovalno delo naših kulturnih organizacij na deželi. Omenjena predstava se bo vršila na prostem. Po predstavi prosta zabava z godbo in petjem. Družnost!

za podeljevanje izrednih podpor jetičnim zavarovancem in njihovim svojcem. V ta namen je določen znesek Din 300.000. Podpora znaša eno tretjino zavarovane mezde, dočim plača OUZD ostali dve tretjini v obliki hrane. Prosilec mora imeti vsaj dva svojca, mora biti vsaj tri mesece bolan in zdravnik mora potrditi, da pred potekom 26 tedenske podporne dobe ni pričakovati izboljšanje. Podpora se da za 3 mesece. Prosilec mora imeti kvalificirano članstvo: vsaj 3 mesečno pred obolenjem ali 6 mesečno v zadnjem letu ali 12 mesečno v zadnjih dveh letih. Ako se član zdravi v zdravilišču, dobe podporo svojci.

Ce hočete biti dobro
in poceni oblečeni
obiščite manufakturo

ČESKI MAGACIN, MARIBOR,

ULICA
X. OKTOBRA,

kjer dobite blago po
tovarniških cenah.
Krojaške potrebščine!

Delavska društva — prosite podpore

Pri banovini in pri občinah

V proračunu Dravske banovine za leto 1938-39, ki velja od 1. aprila t. l. naprej, je cela vrsta prosvetnih podpornih postavk, iz katerih bi lahko dobila tudi naša delavska kulturna društva podpore. Opozarjamo na to podružnice »Vzajemnosti«, »Naprejš« v Zagorju, delavska pevka društva v Kamniku itd., da vložijo čimprej tozadevne prošnje za podporo na banovino, prosvetni oddelek. V proračunu banovine so predvideni za »Ljudsko prosveto« sledeči zneski: Podpore kulturnim in prosvetnim društvom din 20.000. Podpiranje ljudskih knjižnic din 10.000. Odkup in podpore za mladinske knjižnice din 4000. Podpore za knjižne edicije in časopise din 25.000. Podpore za pospeševanje prosvete v obmejnih in narodno mešanih krajih din 80.000, od katerega zneska bi zlasti lahko dobila podpore naša delavska kulturna društva v Dravski dolini in v Kočevju, v Mežiški dolini in drugod. Za prosvetno propagando je določenih še posebej din 7000, podpore za prosvetne domove din 300.000, pri katerih z vsjo upravičenostjo lahko zahtevajo podpore tudi naši Delavski domovi, ki so izrazito prosvetni domovi, ali pa naša društva, da se zgradijo taki domovi za delavstvo, posebno ob narodni meji. Za podpore Sokolstvu, športnim organizacijam in treznostni pokret je določeno din 260.000 in tudi tu lahko prosijo za podporo delavski športni klubi.

Prošnje je treba seve stvarno utemeljiti in smo prepričani, da jih bo prosvetni oddelek banske uprave reševal širokogrudno in upošteval neprecenljivo važnost širjenja prosvete med našim delavstvom, zlasti med onim na meji, ki mora živeti v znani težki odvisnosti tujega kapitala. Prosimo društva, da nam poročajo ob priliki, če so vložila prošnje in s kakšnim uspehom? Ravno tako pa se obračajte s takimi prošnjami za podpore na občine.

Nezaposleni na Škandinavskem.

Na zagrebškem kongresu URSSJ-a so povedali škandinavski delegati strokovnih organizacij, da so podpore za nezaposlene tam večje kakor pri nas dne najbolj plačanih delavcev. V nordijskih deželah sodelujejo svobodne strokovne delavske organizacije tudi pri sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami, kar deželam le koristi. Razmere tam so sicer nekoliko drugačne, toda boljše in dobre so pa postale le zaradi njih aktivnega sodelovanja. Naša javnost seveda tega ne razume.

Kaj pišejo o nas?

Naša predavanja v slovaškem listu. Slavnostna, prvomajnska številka bratskega social-demokratskega lista »Nitriansky Kraj«, časopis pravičnega ljudu, ki izhaja 2 krat tedensko v Nitri, prinaša med svojimi poročili toplo pisano notico o predavanjih, ki jih je imel zadnji čas s. dr. Reiman v Celju in Hradniku o češkoslovaškem obrambnem zakonu. List objavlja v izveščku tozadevna poročila naše »Delavske Politike« o teh predavanjih s pripombo, da je dr. Avg. Reisman študiral na češki univerzi v Prahi in je sedaj dosledni propagator demokratične misli v svoji domovini. Časopis

Štajerska hranilnica in posojilnica, r. z. z o. z. v Mariboru

sklicuje za v sredo, dne 25. maja 1938 s pričetkom ob 18. uri v sejni dvorani Delavske zbornice v Mariboru

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

z naslednjim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročilo načelstva;
3. odobritev letnega zaključka za l. 1937;
4. poročilo nadzorstva;
5. razno.

Načelstvo.

»Nitriansky Kraj« je izšel za 1. majnik na 12. straneh v slavnostni rdeče obrobljeni obliki ter je zelo dobro urejevan socialistični delavski list s številnimi podučnimi članki. Pisan je v slovaščini, ki se pa le malo loči od češčine. V Nitri deluje kot ravnatelj državne trgovske akademije znani prijatelj Slovencev in prevajalec slovenskih pisateljev v češčino in slovaščino g. dr. Vojtěch Měrka, ki stalno posveča pozornost našim kulturnim dogodkom v tamoš-

njem kulturnem listu »Nezavislost«.

POBREŽJE PRI MARIBORU

Ponovitev komedije »Tuje dete«. »Vzajemnost« ponovi v nedeljo, dne 8. maja v dvorani pri Renčelju dobro uspešno škvarkinovo rusko komedijo v 5. slikah »Tuje dete«. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Delavski pravni svetovalec

Pravice neporočene življenjske družice (Trbovlje)

Vprašanje: Zavarovan sem pri OUZD, imam pa življenjsko družico, s katero nisem poročen. Ali ima moja življenjska družica pravico do polovične hranarine s strani OUZD v primeru, če zbolim in moram v bolnico?

Odgovor: Življenjska družica, tudi če ni poročena, se smatra po zakonu o zavarovanju delavcev za rodbinskega člana in ima pravico v gornjem primeru do polovične hranarine, pa tudi sicer vse pravice, ki pripadajo po zakonu o zavarovanju delavcev zakonskim ženam zavarovancev.

Pokojnina žene rudarja (Prevalje)

Vprašanje: Moj mož je bil zavarovan 8 let pri Bratovski skladnici, od leta 1934 dalje pa ne več in ker je bil brez posla, tudi ni plačeval

priznavalnine. Ali imam jaz po njegovi smrti, umrl je že koncem leta 1935, še kake pravice napram Bratovski skladnici?

Odgovor: Vaš mož je obdržal svoje pravice napram Bratovski skladnici še eno leto po redukciji; ker pozneje ni plačeval priznavalnine, so mu vse pravice ugasnile in ne morete niti Vi ničesar več dobiti od Bratovske skladnice. Manjpravni član Bratovske skladnice (Prevalje)

Vprašanje: Ker sem malo zaslužil, sem bil dve leti manjpravni član Bratovske skladnice, potem pa par mesecev polnopravni član. Ali imam kake pravice napram Bratovski skladnici, ko sem že prej bil 21 let zavarovan?

Odgovor: Manjpravni član, t. j. član, zavarovan samo za bolezen ali nezgodo, ne more biti nekdo že radi tega, ker malo zasluži, ampak so manjpravni člani lahko le oni delavci, ki so

zaposleni samo pri prehodnih delih, ki še niso dovršili 18 let starosti, ki so ob prvem sprejemu v službo že bili stari več kot 45 let, ali pa oni, ki so za starost že kje drugje zavarovani. Pri Vas pa ti pogoji niso bili podani in bi zato morali biti polnopravni član. Zahtevajte zato revizijo Vašega zavarovanja pri Bratovski skladnici in boste morda potem lahko dobili kako starostno rento, ki Vam seveda kot manjpravnemu članu ne bi šla.

Bučno olje, sveže in dobro, priporoča tovarna bučnega olja **Maribor, Taborska ulica**

Hiša z dvosebnim stanovanjem

velikim vrtom in dvema njivama v bližini Maribora se odda v najem. Naslov v upravi lista

B. RANGUS - KRANJ

zlatar in
juvelir
Sodni
cenilec

Velika zaloga zlatnine, ur, jedilnega orodja, krstala, optike itd. Zahtevajte brezplačni cenik!

Din. **40.000.-**
denarnih NAGRAD

H kateri točki navodila o uporabi Radiona spada posamezna slika?

Navodilo za pranje z Radionom, ki je tiskano na hrbtni strani vsakega zavitka, ima 6 točk. Potrebno je, da točno doženete, katere točke Radion navodila predstavljajo te slike. Vzemite v roko zavitek Radiona in prečitajte pazljivo vsako točko navodila, pa ga primerjajte s temi slikami. Nato vnesite v prazne kroge na teh slikah številko tiste točke, ki po Vašem mnenju spada k posameznim slikam. Napišete v spodnjem desnem kotu tega oglasa čitljivo Vaše ime in natančen naslov. Izrežite cel oglas in ga pošljite kot tiskovino v odprti kuverti frankirano s 25 para brez vsakega drugega obvestila na: Jugoslovansko d. d. Schicht-Lever, oddelek reklama, Osijek.

POZOR: Poslednji rok za vpošiljanje je 31. maj.

1. nagrada	Din. 10.000.-
2. nagrada	„ 5.000.-
3. nagrada	„ 3.000.-
4. nagrada	„ 2.000.-
200 nagrad po	„ 100.-

Skupaj Din. 40.000.- za pravilno rešitev!

Ugotovitev pravilnosti rešitev, zbiranje in delitev dobitkov izvrši posebna, ocenjevalna komisija, katere člani so:

Dr. Mato Perić, kr. javni notar
Kamil Krvarić, direktor „Hrvatskega Lista“
Inž. Ante Safner, direktor Jugosl. d. d. Schicht-Lever
Dragan Gregurović, šef reklame Jugosl. d. d. Schicht-Lever

Glavni dobitniki bodo objavljeni 19. junija.

Navodilo o uporabi obeta pri nagradnem tekmovanju dobitkov, točna izpolnitev istega pa prinaša uspeh pri pranju perila!

RADION

pere sam — pere prizanesljivo

Ime in priimek:

Kraj:

Ulica in številka:

Banovina:

23